

<i>Artikel 15.</i> De Rijks Vak- en Kunstnijverheidsschool tot opleiding van goud- en zilversmeden en horlogemakers te Schoonhoven f	5 500	
<i>Artikel 16.</i> De Rijksschool voor de aardewerkbedrijven te Gouda .	38 700	
<i>Artikel 17.</i> De Rijksschool voor leerlooiers en schoenmakers te Waalwijk	65 000	
<i>Artikel 18.</i> Toelagen aan ambtenaren, wier bezoldiging uit artikel 17 wordt gekweten voor kinderen, die zij te hunnen laste hebben. . .		<i>Memorie.</i>
<i>Artikel 19.</i> De Rijks Lagere school te Willemsoord (gemeente Steenwijkerwold)	17 000	
<i>Artikel 20.</i> Toelagen aan ambtenaren, wier bezoldiging uit artikel 19 wordt gekweten voor kinderen, die zij te hunnen laste hebben. . .		<i>Memorie.</i>
<i>Artikel 21.</i> De Koninklijke Bibliotheek	28 000	
<i>Artikel 22.</i> Toelagen aan ambtenaren, wier bezoldiging uit artikel 21 wordt gekweten voor kinderen, die zij te hunnen laste hebben. . .		<i>Memorie.</i>
<i>Artikel 23.</i> De Rijks Academie van Beeldende Kunsten te Amsterdam.	3 585	
<i>Artikel 24.</i> Toelagen aan ambtenaren, wier bezoldiging uit artikel 23 wordt gekweten voor kinderen, die zij te hunnen laste hebben. . .	23	
<i>Artikel 25.</i> Het Rijksmuseum te Amsterdam	10 000	
<i>Artikel 26.</i> Vorderingen over afgesloten dienstjaren, waarvoor op het tijdstip der afsluiting van den dienst, waartoe zij behoorden, de noodige gelden beschikbaar waren op de posten, ten laste waarvan zij, bij tijdige voldoening of verevening, gebracht hadden moeten worden	1 000	
<i>Artikel 27.</i> Onvoorziene uitgaven	40 000	
		f 6 472 049
		f 6 488 899

Artikel II.

Wanneer de bedragen, uitgetrokken bij de artikelen 1, 2, 2bis en 3, 5 t/m 17, 19, 21, 23 t/m. 26 van de bij artikel I dezer wet vastgestelde begrooting, ontoereikend worden bevonden, kunnen zij met inachtneming van het voorschrift van artikel 24 der wet van 21 April 1922 (*Staatsblad* n°. 194), wat de artikelen 1, 2, 2bis en 3 betreft, door overschrijving uit artikel 4, en wat de artikelen 5 t/m. 17, 19, 21, 23 t/m. 26 betreft, door overschrijving uit artikel 27 dier begrooting worden aangevuld. Uit artikel 27 kan mede worden overgeschreven op de artikelen 18, 20, en 22.

Artikel III.

Op de artikelen 4 en 27 van de bij deze wet vastgestelde begrooting worden respectievelijk aangewezen de tot het dienstjaar 1922 behorende uitgaven voor de afwerking van gebouwen ressorteerende onder het Departement van Binnenlandsche Zaken en dat van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, met inbegrip van de kosten van eerste inrichting en meubileering, welke hare omschrijving niet vinden in een der andere *artikelen* van deze begrooting en moeten dienen ter voorziening in behoeften, die in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen.

Die uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

Artikel IV.

Tot dekking der uitgaven dezer begrooting, wordt aangewezen:

a. bijdragen, beschikbaar te stellen bij het Vde hoofdstuk en bij hoofdstuk VA der Staatsbegrotingen voor het dienstjaar 1922;

b. toevallige baten, welke uit de stichting en afwerking van de bij deze wet bedoelde gebouwen kunnen voortvloeien;

c. voorschot uit 's Rijks Schatkist tot voorloopige dekking van de bij deze wet bedoelde uitgaven boven de inkomsten bedoeld onder a en b van dit artikel.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

*De Minister van Onderwijs,
Kunsten en Wetenschappen,*

263. 3.

MEMORIE VAN TOELICHTING.**Departement van Binnenlandsche Zaken.**

Art. 1. Provinciale Gouvernementsgebouwen. Huur tijdelijke gebouwen te Arnhem voor onderbrenging van het provinciaal bestuur tijdens de verbouwing f 4 250.

Er is een onderzoek gaande omtrent de vraag, of en in hoeverre op de afwerking van het nieuwe gebouw volgens het bestaande plan bezuinigd zal kunnen worden. In afwachting van den uitslag van dit onderzoek worden geen gelden voor die afwerking uitgetrokken.

Art. 2. Kindertoelagen. f 200.

Art. 2bis. Rijkskrankzinnigengesticht Woensel. f 1400.

In December 1914 verbond zich de firma Gebrs. PRUIJS te Apeldoorn tot het leveren en opstellen van eene complete kookinrichting in het Rijkskrankzinnigengesticht te Woensel voor een bedrag van f 13 193, door het Rijk te betalen in vier termijnen.

De eerste en de tweede termijn, groot respectievelijk f 1000 en f 5000, werden betaald na oplevering van het werk voor

eene waarde respectievelijk van f 1500 en f 6500. De derde termijn, groot f 5800, zou verschijnen bij de voltooiing van het werk en de vierde, groot f 1393, 240 dagen na de voltooiing, gedurende welk tijdvak de geleverde installatie in onderhoud zou blijven bij de aanneemster.

De voltooiing — langen tijd vertraagd doordat in de oorlogsjaren de benodigde materialen niet verkrijgbaar waren — viel eerst op 7 Mei 1921, met welken datum dus verscheen de derde termijn ad f 5800. Dit bedrag zal alsnog worden aangevraagd voor het dienstjaar 1921.

De laatste termijn ad f 1393 komt ten laste van het dienstjaar 1922.

Art. 3. Vorderingen over afgesloten dienstjaren, waarvoor op het tijdstip der afsluiting van den dienst, waartoe zij behoorden, de noodige gelden beschikbaar waren op de posten, ten laste waarvan zij, bij tijdige voldoening of verevening, gebracht hadden moeten worden. Dit artikel wordt uitgetrokken tot hetzelfde bedrag, als voor 1921 aangevraagd, n.l. f 1000.

Art. 4. Onvoorziene uitgaven. Ook dit artikel blijft gehandhaafd op hetzelfde bedrag, als voor 1921 aangevraagd.

Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

Art. 5. Gebouwen Rijks Universiteit Leiden.

a. voortzetting bouw ziekenhuis.	f 1 300 000
b. verbouwing natuurkundig laboratorium en aanschaffing machinerieën enz.	350 000
c. verbouwing sterrenwacht	150 000
d. verbouwing oud-herbariumgebouw tot instituut voor tropische geneeskunde.	116 710
e. uitbreiding dienstwoningen bij pharmaceutisch laboratorium.	8 000
f. verbetering van het museum van oudheden	25 000

a. In afwachting van den uitslag van het onderzoek naar de nroegelijkheid van bezuiniging op den verderen bouw van het Leidsche ziekenhuiscomplex, wordt voor dit werk een vervolftermijn van f 1 300 000 aangevraagd, hetzelfde bedrag als voor 1921 uitgetrokken. Met betrekking tot de raming van kosten worde hier herhaald, wat dienaangaande reeds op blz. 5 van de Memorie van Antwoord nopens de Bouwfonds-begrooting voor 1921 is medegedeeld:

„In totaal is tot dusver voor dezen bouw ruim 7 miljoen uitgegeven. Hoeveel er verder nog aan ten koste zal moeten worden gelegd, is uiterst moeilijk te begrooten, omdat materiaal-prijzen en loonen nog te weinig vastheid vertoonen en de toekomst geheel onzeker is. In de indertijd gedrukte en aan de Kamer overgelegde „Toelichting tot de plannen van het Academisch Ziekenhuis en Medische laboratoria te Leiden”, waarnaar thans wederom verwezen wordt, zijn de totale kosten geraamd op f 5 081 574. Neemt men in aanmerking, dat deze raming dateert van het jaar 1912, dat de bouw eerst na 1914 is aangevangen en dus geheel valt in den duurderen tijd, waarin de materiaal-prijzen en arbeidsloonen zich gemiddeld verdrievoudigd hebben (thans is het vermenigvuldigingscijfer wellicht op $2\frac{1}{2}$ te stellen), dan zal het totaal kostencijfer thans globaal op 13 à 14 miljoen zijn te bepalen. Hiervan uitgaande, is dus nog een uitgave van 6 à 7 miljoen te wachten.”

De Bezuinigingsinspectie bracht haar rapport uit, hetwelk voor het oogenblik in onderzoek is. Zoodra mogelijk zullen dienaangaande nadere mededeelingen worden gedaan. Inmiddels wordt de verdere uitvoering van den ziekenhuisbouw zooveel mogelijk opgeschort en wordt, voorzover nog met het werk wordt voortgegaan, rekening gehouden met alle door de Inspectie aangegeven bezuinigingsmogelijkheden.

b. De raming van kosten van de verbouwing van het natuurkundig laboratorium, oorspronkelijk f 550 000 bedragende, moest ten gevolge van de gewijzigde tijdsomstandigheden verhoogd worden tot f 1 375 000. Hiervan is tot eind 1921 f 475 605 besteed. Voor de voortzetting van den bouw wordt thans een vervolftermijn van f 200 000 aangevraagd.

Voor de aanschaffing van de noodige machinerieën enz. is op de Bouwfonds-begrootingen voor 1920 en 1921 achtereenvolgens f 208 500 en f 100 000, in totaal derhalve f 308 500 beschikbaar gesteld. Ten gevolge van allerlei omstandigheden konden de verschillende leveringen slechts voor een klein gedeelte tijdig haar beslag krijgen en is tot eind 1921 dan ook nog slechts voor een bedrag van totaal plm. f 50 000 besteed. Het resterende, plm. f 258 500, dient alsnog te worden overgeschreven. Naar het zich laat aanzien, zal in 1922 voor ongeveer f 150 000 worden afgeleverd, welk bedrag derhalve thans wordt uitgetrokken. Het resterende, plm. f 108 500, zal naar 1923 worden overgeschreven.

c. De verbouwing van het Sterrenwachtcomplex is oorspronkelijk op f 300 000 geraamd. Deze becijfering moest nader tot f 650 000 worden verhoogd. Hiervan is tot eind 1921 f 323 319 uitgegeven. Voor de voortzetting van het werk in 1922 wordt thans f 150 000 aangevraagd.

d. De verbouwing van het oude herbariumgebouw tot Instituut voor Tropische Geneeskunde, oorspronkelijk begroot op f 183 290, zal tengevolge van de gewijzigde omstandigheden plm. f 300 000 vragen. Hiervan is tot eind 1921 f 183 290 uitgegeven. Voor de voortzetting en voltooiing in 1922 wordt thans f 116 710 gevraagd.

e. Twee dienstwoningen, behoorende bij het Pharmaceutisch Laboratorium, zijn te klein om aan de gezinnen van de betrokken beamtten behoorlijke huisvesting te kunnen verlenen. Zij bevatten elk n.l. niet meer dan gelijkvloers een kamer met keukentje en daarboven een slaapkamer met een als slaapgelegenheden ingerichte kleine ruimte. Voor een gezin met kinderen is dit ontoereikend, waarom een plan tot uitbreiding ontworpen is, waarvan de kosten op f 10 500 geraamd zijn. Het komt den tweeden ondergeteekende aanvankelijk voor, dat, hoewel voorziening noodig en zelfs urgent is, afdoende verbetering op goedkoopere wijze zal te verkrijgen zijn. Vandaar dat voorloopig een bedrag van f 8000 wordt aangevraagd. Van den uitslag van het inmiddels ingestelde onderzoek zal het afhangen, of aanvulling nog noodig zal zijn.

f. Onder verwijzing naar hetgeen op bladz. 6 der Memorie van Antwoord nopens de Bouwfonds-begrooting voor 1921 onder het hoofd „Museum van Oudheden te Leiden” is medegedeeld, wordt wederom een bedrag van f 25 000 aangevraagd voor het treffen van eenige urgente voorzieningen in dit museum.

Art. 6. Kindertoelagen. f 1200.

Art. 7. Gebouwen Rijks Universiteit Utrecht.

a. uitbreiding natuurkundig laboratorium	f 250 000
b. aanschaffing van een instrumentarium ten behoeve van het natuurkundig onderwijs.	100 000
c. uitbreiding psychiatrische kliniek	150 000
d. inrichting perceel Drift 25 tot Kunst-historisch instituut	50 095
e. bouw woning directeur Cantonspark te Baarn met werkvertrekken	56 000
f. uitbreiding Academiegebouw	24 830

a. De kosten van uitbreiding van het natuurkundig laboratorium, oorspronkelijk op f 600 000 begroot, kunnen volgens het thans in uitvoering zijnde plan op f 525 000 geraamd worden. Hiervan is tot eind 1921 f 9500 verwerkt. Voor 1922 wordt een vervolftermijn van f 250 000 uitgetrokken.

b. Het bedrag van f 100 000, waarmede de op de Bouwfondsbegrooting voor 1921 voorgestelde post voor aanschaffing van een natuurkundig instrumentarium is verminderd, onder mededeeling, dat het voor 1922 opnieuw zou worden aangevraagd (zie bladz. 7 der Memorie van Antwoord Bouwfonds-begrooting 1921, onder het hoofd „Vermindering van het begrotingsartikel”) wordt thans wederom uitgetrokken. Inmiddels is een nader onderzoek naar de noodzakelijkheid dezer uitgave ingesteld; er zal niet meer worden besteed dan onvermijdelijk zal blijken.

c. Tengevolge van allerlei bijzondere omstandigheden is de uitbreiding van de psychiatrische kliniek, waarvoor reeds bij de Bouwfonds-begrooting voor 1920 een aanvangstermijn werd toegestaan, tot dusver nog niet ter hand genomen. De kosten, in 1920 op f 436 500 geraamd, worden volgens het inmiddels tot stand gekomen ontwerp op f 403 000 begroot. Niettegenstaande deze vermindering is de tweede ondergeteekende nog niet overtuigd, dat verdere vereenvoudiging en dus bezuiniging buitengesloten moet worden geacht. Overleg daaromtrent is nog gaande. Er zal niet worden overgegaan tot besteding van den thans aangevraagden termijn van f 150 000, alvorens het ontwerp is teruggebracht tot hetgeen strikt noodzakelijk is.

d. Voor de inrichting van het perceel Drift 25 tot Kunst-historisch instituut, waarvoor op de Bouwfonds-begrooting voor 1921 een eerste termijn is uitgetrokken van f 1000, wordt thans een eindtermijn van f 50 095 aangevraagd. De raming van kosten, oorspronkelijk f 67 000 bedragende, is inmiddels tot f 51 095 teruggebracht.

e. Voor de stichting van een woning voor den hoogleeraar-directeur van het Cantonspark te Baarn met werkvertrekken is op de Bouwfonds-begrooting voor 1921 oorspronkelijk een bedrag van f 56 000 aangevraagd, maar bij de Memorie van Antwoord (zie aldaar bladz. 6 en 7) teruggenomen, omdat inmiddels was gebleken, dat de geprojecteerde lokaliteiten niet voor dat bedrag zouden kunnen worden tot stand gebracht en ook, omdat bij den tweeden ondergeteekende de urgentie van de voorziening nog niet geheel vaststond. Intusschen is hij, bij nadere overweging, tot de conclusie gekomen, dat — zal het vorstelrijk geschenk van den heer JANSSEN aan de Utrechtsche Universiteit aan de bedoelingen van den milden gever beantwoorden en voldoende nut voor het onderwijs afwerpen — het onvermijdelijk is te achten, dat er althans eenige werkgelegenheid komt voor het personeel, in de eerste plaats voor den hoogleeraar-directeur, en voor eenige studenten, en dat het bovendien van groot belang is, zoo de hoogleeraar-directeur tevens ter plaatse woont. Overdag, tijdens de collegeuren, wordt diens tegenwoordigheid veel te Utrecht vereischt. Wanneer hij nu bovendien nog aldaar zijn particuliere woning heeft, is het duidelijk, dat voor den tuin te Baarn, die alleen door een reis per trein is te bereiken, zeer weinig tijd zal overschieten. Zal het directoraat van den tuin tot zijn recht komen, dan is het zeer gewenscht, dat de hoogleeraar, telkens wanneer zijn onderwijswerkzaamheden te Utrecht zijn afgelopen, naar Baarn kan terugkeeren, m. a. w. hier zijn hoofdverblijf heeft.

Er is inmiddels een nog eenigszins vereenvoudigd bouwplan opgemaakt, waarvan de kosten de oorspronkelijke raming van f 56 000 niet te boven gaan. Dit bedrag wordt thans aangevraagd. Er is nog nagegaan, of de hoogleeraar in een reeds te Baarn bestaand pand zijn intrek zou kunnen nemen. Dit is echter niet uitvoerbaar gebleken, omdat, voor zoover een dergelijk pand te vinden was, aankoop hiervan, vermeerderd met de kosten van dan nog noodig blijvende stichting van de eigenlijke onderwijslocaliteiten in den tuin, duurder zou worden dan bij uitvoering van het hiervoór bedoeld vereenvoudigd bouwplan noodig zal zijn en een dergelijke oplossing minder practisch zou zijn.

f. Zoals reeds op bladz. 7 der Memorie van Antwoord nopens de Bouwfonds-begrooting voor 1921 onder het hoofd

„Verhooging van het artikel” is medegedeeld, wordt voor de algeheele afwerking en inrichting van de aan het Utrechtsche Akademiegebouw toegevoegde nieuwe lokalen nog een aanvullingsbedrag vereischt. Noodig is alsnog f 24 830, welke som hierbij wordt aangevraagd.

Art. 8. *Kindertoelagen* f 200.

Art. 9. *Gebouwen Rijksuniversiteit Groningen.*

a. bouw laboratorium voor organische scheikunde f 200 000

b. bijdrage van het Rijk in de kosten van terrein-aankoop voor uitbreiding ziekenhuisgebouwen. 11 296

a. De kosten van het nieuwe laboratorium voor organische scheikunde, oorspronkelijk geraamd op f 1 320 000, worden volgens het thans bestaande plan begroot op f 940 000. Tot eind 1921 is hiervan f 3500 besteed. Thans wordt een vervolgttermijn van f 200 000 aangevraagd.

b. Het hier uitgetrokken bedrag van f 11 296 is de contractueel vastgestelde jaarlijksche bijdrage, die gedurende een 30-tal jaren verschuldigd zal zijn.

Art. 10. *Kindertoelagen* f 200

Art. 11. *Gebouwen Technische Hoogeschool Delft.*

a. stichting gebouwen Verversdijk—Exercitieveld f 800 000

b. bouw laboratorium analytische scheikunde 394 000

c. aanschaffing onderwijshulpmiddelen voor het nieuwe laboratorium voor analytische scheikunde. 100 000

d. bouw laboratoria voor organische, anorganische en physische scheikunde en scheikundige technologie 500 000

e. bouw laboratorium voor microchemie en metallografie 200 000

a. Voor de voortzetting van den bouw van het gebouwen complex Verversdijk—Exercitieveld wordt een vervolgttermijn van f 800 000 uitgetrokken. De kosten van het gebouw voor weg- en waterbouwkunde, oorspronkelijk geraamd op f 1 000 000, zijn volgens het thans in uitvoering zijnde plan te stellen op totaal f 2 163 000, waarvan tot eind 1921 is uitgegeven f 1 463 899.

b. De oorspronkelijke raming van het laboratorium voor analytische scheikunde, dateerende van een zestal jaren terug, bedroeg f 570 000 en moet thans gesteld worden op f 1 924 000. Hiervan is tot eind 1921 f 1 530 142 besteed. Thans wordt een eindtermijn van f 394 000 aangevraagd.

c. Teneinde het nieuwe laboratorium, waaraan groote behoefte bestaat, na de voltooiing ten spoedigste in gebruik te kunnen nemen, wordt voor aanschaffing van de noodige onderwijshulpmiddelen een bedrag van f 100 000 uitgetrokken.

d. De kosten van de laboratoria voor organische, anorganische en physische scheikunde en scheikundige technologie, oorspronkelijk geraamd op f 4 303 108, moeten tengevolge van de gewijzigde tijdsomstandigheden thans begroot worden op f 9 150 000. Hiervan is tot eind 1921 besteed f 2 904 014. Voor een normalen voortgang van dit omvangrijke werk zou een jaarlijksche vervolgttermijn van f 1 200 000, als voor het afgelopen jaar is beschikbaar gesteld, zeker niet te groot zijn te achten. Er wordt ditmaal echter slechts f 500 000 aangevraagd, omdat de tweede ondergeteekende er de voorkeur aan geeft, met kracht te laten voortwerken aan de gebouwen voor weg- en waterbouwkunde en voor analytische scheikunde, opdat deze dit jaar tot voltooiing komen. Het aantal in uitvoering zijnde

gebouwen te Delft is te groot, dan dat het onder de gegeven omstandigheden mogelijk kan worden geacht, aan allen in hetzelfde tempo voort te arbeiden.

e. De kosten van het laboratorium voor microchemie en metallografie, oorspronkelijk becijferd op een totaal van f 780 000, moeten thans gesteld worden op f 1 950 000. Hiervan is tot eind 1921 f 1 024 646 verwerkt. Thans wordt een vervolgtermijn van f 200 000 aangevraagd.

Zooals reeds op blz. 5 der Memorie van Toelichting tot de Bouwfonds-begroting voor 1920 is medegedeeld, zijn plannen in voorbereiding genomen voor de stichting van een nieuw gebouw voor electrotechniek. Dit vak van onderwijs toch is in den loop der tijden zoodanige eischen gaan stellen, dat hieraan onmogelijk is te gemoet te komen in het tegenwoordige gebouw voor toegepaste natuurkunde en electrotechniek. Intusschen bleek een nieuw, afzonderlijk gebouw zoo hoge kosten te vragen, dat de tweede ondergeteekende hiervan heeft afgezien en naar een goedkoopere oplossing zoekt. Hij hoopt deze te vinden hetzij in een uitbreiding van het bestaande gebouw voor toegepaste natuurkunde en electrotechniek, hetzij door het in aanbouw zijnde nieuwe laboratorium voor microchemie en metallografie, dat hieraan grenst, geheel of gedeeltelijk te bestemmen voor de huisvesting van de natuurkunde. Zoo spoedig mogelijk zal hij hieromtrent nadere mededeeling doen.

Art. 12. *Kindertoelagen* f 800.

Art. 13. *Gebouwen Rijks hogere burgerscholen.*

a.	stichting school te Ter Apel	f	200 000
b.	" " " Velsen		250 000
c.	" " " Purmerend		300 000
d.	" " " Oostburg		300 000
e.	" " " Brielle		112 000
f.	" " " Vlissingen		300 000
g.	uitbreiding gebouw te Steenwijk		12 010

a. De raming van kosten der school te Ter Apel, oorspronkelijk gesteld op f 494 000, kon worden teruggebracht tot f 390 000. Hiervan wordt thans f 200 000 aangevraagd.

b. De kostenbepijfering van de school te Velsen is van f 520 000 tot f 410 000 teruggebracht, waarvan thans f 250 000 wordt aangevraagd.

c. Het nieuwe gebouw te Purmerend, oorspronkelijk op f 637 000 begroot, wordt thans geraamd op f 510 000, waarvan thans f 300 000 wordt aangevraagd.

d. De raming van de school te Oostburg kon van f 560 000 tot f 410 000 worden teruggebracht. Een termijn van f 300 000 wordt hiervoor thans uitgetrokken.

e. De raming van het nieuwe schoolgebouw te Brielle, oorspronkelijk f 637 000 bedragende, moest op f 669 000 worden gesteld. Hiervan is tot eind 1921 f 556 861 verwerkt. Het ontbrekende, f 112 000, wordt thans aangevraagd.

f. De kosten van het nieuwe schoolgebouw te Vlissingen worden op f 550 000 gesteld, waarvan thans een termijn van f 300 000 wordt aangevraagd.

g. Ter voltooiing van de in uitvoering zijnde uitbreiding van het gebouw te Steenwijk wordt alsnog een eindtermijn van f 12 010 vereischt. Tot eind 1921 is in totaal tot een bedrag van f 188 475 verwerkt, terwijl de kosten in 1918 op f 213 000 zijn geraamd.

Art. 14. *Kindertoelagen* f 900.

Art. 15. *Rijksvak- en kunstnijverheidschool ter opleiding van goud- en zilversmeden en horlogemakers te Schoonhoven.* Voor het aanbrengen van een zeer gewenschte elektrische installatie in deze school wordt een bedrag van f 5500 uitgetrokken.

Art. 16. *Rijksschool voor aardewerkbedrijven te Gouda.* In het gebouw dezer school dienen verschillende urgente wijzigingen en herstellingen te worden aangebracht tot een gezamenlijk bedrag van f 38 700. Bij de Bouwfonds-begroting voor 1921 is hiervoor een 1e termijn van f 10 000 uitgetrokken (zie bladz. 10 der Memorie van Antwoord). Aangezien hiervan in het dienstjaar 1921 niets kon worden verwerkt, wordt het geheele bedrag van f 38 700 thans voor 1922 aangevraagd.

Art. 17. *Uitbreiding Rijksschool voor leerlooiers en schoenmakers te Waalwijk.* Voor deze uitbreiding is op de Bouwfonds-begroting voor 1921 een bedrag van f 95 000 uitgetrokken. Inmiddels is gebleken, dat de raming f 30 000 lager kan worden gesteld. Vandaar dat thans f 65 000 wordt aangevraagd.

Art. 18. *Kindertoelagen.* Memorie.

Art. 19. *Uitbreiding Rijks lagere school te Willemsoord.* Bij den bouw van deze school is op drie klasselokalen gerekend, terwijl thans zoowel in verband met het aantal leerlingen als ten gevolge van het bij de wet verplicht gestelde 7e leerjaar een vierde klasselokaal niet gemist kan worden. De kosten van bijbouw hiervan worden, met inbegrip van de aanschaffing van de noodige schoolmeubelen en verdere inrichting, geraamd op f 17 000.

Art. 20. *Kindertoelagen.* Memorie.

Art. 21. *Uitbreiding Koninklijke Bibliotheek te 's Gravenhage.* De uitleen- en catalogusbureaux van de Koninklijke Bibliotheek zijn voor de behoeften van den dienst te klein; voor het publiek is geen voldoende ruimte beschikbaar om den catalogus te raadplegen. Kwam om deze reden reeds de vorige bibliothecaris er toe, op uitbreiding aan te dringen, onder zijnen opvolger, die te recht juist de afwerking van den catalogus met alle kracht heeft doen ter hand nemen, is de toestand onhoudbaar geworden, zoodat voorziening urgent is. Er is een gelukkige oplossing mogelijk: wanneer op den vleugel tusschen voor- en achtergebouw een verdieping gebouwd wordt, zal en de catalogusrimte voldoende uitgebreid worden en tevens een behoorlijke verbinding tusschen voorgebouw en leeszaal worden tot stand gebracht. Thans laat deze verbinding zeer te wenschen over; van uit de leeszaal toch is het voorgebouw, waarin het wetenschappelijk personeel is gehuisvest, slechts door de magazijnen te bereiken, zoodat, wanneer een van de bezoekers den bibliothecaris of een der conservatoren wenscht te spreken, hem steeds een beampte moet worden meegegeven, omdat het uiteraard niet verantwoord zou zijn, het publiek zonder geleide in de magazijnen toe te laten.

De kosten der geprojecteerde uitbreiding worden, met inbegrip van aanleg van centrale verwarming en verlichting en van aanschaffing van eenig meubilair, geraamd op f 28 000, welk bedrag hierbij wordt aangevraagd.

Art. 22. *Kindertoelagen.* Memorie.

Art. 23. *Personeel bouw Rijks Academie van Beeldende Kunsten te Amsterdam.* Hoewel deze bouw bij het begin van dit jaar is stop gezet, is het daarbij werkzaam gestelde tijdelijk bouwkundig personeel nog gedurende drie maanden, d.i. tot 1 April 1922, in dienst gehouden. Voor de voldoening van het hun deswege toekomstende salaris wordt hierbij alsnog een bedrag van f 3585 uitgetrokken.

Art. 24. *Kindertoelagen.* Om dezelfde reden als hiervoor vermeld wordt voor kindertoelagen, aan het in het vorige artikel bedoelde personeel over het eerste kwartaal van 1922 uit te keeren, alsnog een bedrag van f 23 uitgetrokken.

Art. 25. *Rijks museumgebouw.* De termijn van in bruikleengeving door den Heer en Mevrouw DRUCKER van de belangrijke collectie schilderijen, aquarellen, teekeningen, meubelen, gobelins, tapijten en porcelein, die sinds het jaar 1919 tijdelijk in het Rijksmuseum is opgeborgen, loopt in November a.s. af.

Er is nagegaan, wat hiervan voor een definitieve expositie zeer gewenscht zou zijn en op welke wijze zulks zou kunnen geschieden. De nieuw opgetreden hoofddirecteur heeft daarom, in overleg met zijnen voorganger, een plan ontworpen, waardoor het bruikleen met het reeds geschonkene in nauwer samenhang wordt gebracht en waarmede de Heer en Mevrouw DRUCKER hunne instemming hebben betuigd. Voor de uitvoering ervan dienen in enkele vertrekken van den z.g. DRUCKER-uitbouw eenige voorzieningen te worden getroffen, waarmede een bedrag van f 10 000 gemoeid zal zijn. Deze som wordt hierbij voor dit doel aangevraagd.

Art. 26. *Vorderingen over afgesloten dienstjaren, waarvoor op het tijdstip der afsluiting van den dienst, waartoe zij behoorden, de noodige gelden beschikbaar waren op de posten, ten laste waarvan zij bij tijdige voldoening of verevening, gebracht hadden moeten worden.* Dit artikel wordt wederom op f 1000 uitgetrokken.

Art. 27. *Onvoorziene uitgaven.* Dit artikel wordt uitgetrokken op f 40 000, hetzelfde bedrag als voor 1921 aangevraagd.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

*De Minister van Onderwijs,
Kunsten en Wetenschappen,*
J. TH. DE VISSER.